

HOE KUNNEN WE ERTOE KOMEN OM TE LEVEN EN WERKEN VANUIT DE SPIRITUALITEIT VAN DE BROEDERS VAN LIEFDE: D.W.Z. VANUIT GELOOF, LIEFDE EN HOOP?

Marc Keuleneer

Kunnen en willen leven en werken vanuit de spiritualiteit van de Broeders van Liefde: d.w.z. vanuit een christelijk geïnspireerde liefdevolle grondhouding - in de voetstapen van Vincentius en Triest - is heden ten dage geen vanzelfsprekendheid, geen onmiddellijke verworvenheid.

Dit veronderstelt immers een proces waarin we vanuit een geloof in God en Jezus Christus in verbondenheid met de Heer groeien naar een Nieuw Leven, dat alle dimensies van ons leven binnenstroomt en leidt tot het uitdragen van dit nieuwe leven in het dagdagelijkse leven, waarbij de Godsliefde de voortdurende bron vormt voor onze naastenliefde.

Een leven naar de Geest, de Geest laten binnenstromen in alle dimensies van ons leven, een leven in en vanuit Liefde - Godsliefde - concreet vertaald in naastenliefde, is dus het resultaat van een levendig geloof in Jezus Christus en een verbondenheid met Hem. Maar hoe komen wij tot dit geloof in Jezus Christus? Hoe groeit dit geloof? We moeten worden als kinderen, we moeten Jezus willen ontmoeten, leren luisteren naar de blijde boodschap, vertrouwen hebben in de Heer en bidden om de Geest te mogen ontvangen. Dan pas zal het geloof in ons ontkiemen, zoals het zaad gezaaid in de vruchtbare grond. (In het evangelie stoten we om de haverklap op getuigenissen over echt gebed van Jezus zelf. Hij voedt zijn verbondenheid met de Vader doorlopend in gebed, vaak in de stilte en de eenzaamheid van de nacht. Jezus nodigt ook zijn leerlingen uit om ook op hun beurt voortdurend te bidden).

Als christen gelovige moeten wij er bovendien ook naar streven om dit geloof in Jezus Christus te verwoorden en vertalen op het vlak van de beleving. We moeten het Nieuwe leven uitdragen, dag in, dag uit. Pas dan kan er sprake zijn van een echt leven in de Geest. We moeten ons dus o.m. afvragen: wat betekent het geloof concreet en wat brengt dit christelijk geloof teweeg in ons bestaan? Wat betekent dit geloof voor mij persoonlijk, voor mijn diepste wezen, mijn relaties, mijn beroepsleven. We moeten het geloof in ons laten groeien zodat het ons kan helpen om een licht te werpen en antwoorden te vinden op heel concrete vragen waarmee we in het leven worden geconfronteerd:

Zo kan het christelijk geloof o.a. mij mee helpen om mezelf te zijn, om mijn innerlijke drive te ontdekken, om mijn levenskracht op het spoor te komen en dat wat deze belemmert, om bewuste keuzes te maken in mijn leven, om anders te leren denken, om inzicht te krijgen in mijn gevoelsleven, om mijn kinderen te helpen zichzelf te worden, om mij goed te voelen in mijn job, om te kunnen vergeven als een ander mij diep gekwetst heeft, om mijn angsten en depressies te overleven, om echt gelukkig te worden, om mensen-in-nood nabij te zijn, om te kunnen loslaten en afstand doen, zonder in de steek te laten, om in diepe verbondenheid met anderen te leven, om goed om te gaan met tijd, om barmhartig, nederig, spontaan, eerlijk, bescheiden, authentiek, gastvrij, fijngevoelig, zachtmoedig, vriendelijk, eerbiedig, vastberaden te zijn, om in waarheid te

leven, om niet alles te willen beheersen, om mijn plaats in het leven te ontdekken, om mijn relaties weer in orde te krijgen, om de weg naar ons hart terug te vinden, om uitwegen te vinden in situaties waarin we ons opgesloten voelen, om ons niet in te laten met wat niet bij ons hoort, om te spreken met een vredig hart, om helend om te gaan met onze kwetsuren, om dankbaar te zijn, om zinvol om te gaan met lijden en dood, om vruchten voor te brengen, om lief te hebben, om onze talenten te ontdekken, om vreugdevol te leven, om te leven in vertrouwen op God, om mensen met een fysieke, mentale of psychiatrische aandoening nabij te zijn, om helend aanwezig te zijn te midden van gebroken gezinnen, om gezond te leven, om met moeilijke of vijandige mensen om te gaan, om bezielend leiding te geven, om te blijven hopen, om met passie te leven, om mezelf te beheersen, om zorg te dragen voor de schepping, om zorg te dragen voor de gemeenschap, om conflicten op te lossen, om mij te bevrijden van zelfzucht, om te leven in verbondenheid, om te leren luisteren, om steeds opnieuw te beginnen en de moed niet te verliezen, om met mislukking om te gaan, om zinvol ouder te worden, om vertrouwen te hebben, om niet onverschillig te zijn, om troost te vinden, om verantwoord met bezit om te gaan, om aandachtig te leven, om onze eigen weg in het leven te vinden, om grenzen te stellen, om innerlijke rust te vinden, om tot zegen te zijn, om onze verantwoordelijkheid op te nemen ... m.a.w. om Gods liefde zichtbaar en tastbaar te maken op die plaatsen en in die situaties waar de liefde verduisterd is, bij die mensen die nog niet of niet meer gehoord hebben van Gods liefde, bij hen die verstoken lijken van de liefde van medemensen en dus ook van God. De pijn van de concrete medemens in nood moet ook onze pijn zijn. Het is deze pijn die we willen helen, vanuit een diep medelijden en met een daadwerkelijke zorg die steeds haar inspiratie zal vinden in de liefde en haar uitdrukking in een professionele handeling.

Aan jongeren dienen we de waarden van het evangelie voor te leven en door te geven en dienen we hun harten te openen voor het ware gelaat van de liefde: liefde voor God en liefde voor de medemens.

Christelijk leven, leven in de Geest veronderstelt vooreerst geloven in Jezus Christus, Jezus Christus steeds opnieuw ontmoeten en de Geest niet uitdoven. Het veronderstelt dat we ons leven afstemmen op de gezindheid van Jezus door ons verstand en ons hart te openen voor Zijn Woord. Zijn Woord in ons hart opnemen en laten groeien. Zo ontkiemt en groeit het geloof in ons hart, wordt ons hart gevormd zoals het zaad ontkiemt in vruchtbare grond. Zo krijgen we een Christusgelijkend heilig hart en kunnen we het nieuwe leven uitdragen.

In dit vormingstraject vertrekken we van de samenleving en cultuur waarin we hier en nu leven in het Westen. Om relevant te zijn moet het christelijk geloof immers ook anno 2010 een antwoord kunnen bieden op de vragen waarmee mens en samenleving vandaag worden geconfronteerd.

Structuur van het vormingstraject

Deel I bevat teksten die een goed beeld schetsen van de diverse kenmerken van de hedendaagse cultuur en de individuele mens met zijn noden en vragen. Om de sprong vanuit de wereld naar het christelijk geloof te wagen, dienen vooreerst heel wat aarzelingen en tijd- en cultuurgebonden vooroordelen te worden overwonnen. Deze objecties tegenover het geloof worden besproken in **deel II**.

Vervolgens worden in **deel III** de verschillende componenten van geloven in het transcendente in het algemeen toegelicht om in **deel IV** een aantal algemene en specifieke voorwaarden te schetsen om tot christelijk geloof in het bijzonder te kunnen komen.

Nadat men tot christelijk geloof is gekomen, zal men ernaar verlangen om in dit geloof te groeien. Daarom wordt in **deel V** heel wat informatie aangereikt over de essentiële beginselen van het christelijk geloof.

Een waarachtig christelijk geloof veronderstelt een liefdevolle betrokkenheid op de wereld. De sociale leer van de kerk biedt oriëntatie voor een engagement als christen in de wereld en nodigt uit tot een permanente dialoog tussen geloof en wereld. Dit is in **deel VI** aan de orde.

Een leven vanuit geloof en liefde is een leven dat het perspectief van de hoop opent. In **deel VII** gaan we dieper in op de menselijke hoop en het specifieke van de hoop die het evangelie ons brengt.

Nadat we deze weg hebben afgelegd, zullen we in **deel VIII** bijzonder aangesproken worden over de wijze waarop Vincentius en Triest hun leven ten dienste stelden van de armen en andere mensen in nood waarbij hun Godsliefde de bron was voor hun concrete naastenliefde. Een diep geloofs- en gebedsleven waren voor Vincentius en Triest de permanente bron voor hun engagement. Dit blijkt ten overvloede uit de teksten in dit deel. Het zijn voornamelijk deze twee grote figuren die aan de basis liggen van de spiritualiteit van de Broeders van Liefde. Hun leven, werk en inspiertie waren voor heel wat 'moderne Vincentianen' - en tot op vandaag ook voor de Broeders van Liefde - de inspiratiebron en het referentiekader bij uitstek voor hun leven en werk. Dit wordt uitvoerig toegelicht in de teksten van **Deel IX**.

I. De kenmerken, noden en vragen vanwege de (post)moderne mens

1. De jacht op welzijn, geluk, vervulling in een chaotische wereld - Vranckx, Jos, *De zinzoekers*, Davidsfonds, Leuven 1993, p. 15-108
2. Ieders leven is een geschiedenis die men tracht te begrijpen en te verstaan - Devestel, Waldebert, *In Gods kracht geborgen*, p 6- 7
3. Waarheen is iedereen op weg? Wat willen we in ons leven? - Wassink Karen, *Wat echt belangrijk is. Zingeving voor elke dag*, Lannoo, 2006, p. 11-12
4. Onderweg in dit leven. Ben je reeds volledig aangekomen? - Duchatelez, Kamiel, *Je leven kansen geven*, Halewijn, 2003, p 5, P. 119
5. De moderne mens (on)gelukkig te midden van overvloed - Nijs, Piet. *(Om)wegen naar geluk. Geluk als (op)gave voor de moderne mens*, Lannoo, 1998, p. 187-204
6. Enkele basisprincipes van de menselijke psychologie - Arts, Herwig, *Een kwestie van verlangen. Over spiritualiteit*, Davidsfonds, 2000, p. 29-41
7. Zelf willen, kunnen en moeten kiezen. Het leven als multiple choice - Desmet, Marc en Grommen, Ria, *Moe van het moeten kiezen*, Lannoo, 2005, p.21-29

8. Ik weet niet meer wat ik wil. Ik ken mezelf niet meer. Nood aan verinnerlijking - Desmet, Marc en Grommen, Ria., o.c., p.79-90
9. Nadenken over het mensbeeld dat we voorhouden - Stockman, René. *Brandde ons hart niet? Op zoek naar een spiritualiteit voor vandaag*, Davidsfonds, 2006, p.33-44
10. Uitputtende beroepsarbeid of vreugdevol levenswerk? - Nijs, Piet, *Je werk je leven*, Garant, 2009, p. 119-146
11. Werk als zingevingbron - Grün, Anselm, Pieper, H., *Plezier in je werk*, Ten Have, 2010, p.11-15
12. Ons dagelijks leven bepaalt de kwaliteit van ons bestaan - Wassink, Karen, *Wat echt belangrijk is. Zingeving voor elke dag*, Lannoo, 2006, p.12-18
13. De huidige interesse in diverse vormen van spiritualiteit - Arts, Herwig, *Wat is een geslaagd leven*, Davidsfonds, 2006, p.7 - 13
14. Nood aan een ultieme horizon - Desmet, Marc, en Grommen, Ria, o.c., p.72-76
15. Zelfbeschikking in verbinding - Desmet, Marc, en Grommen, Ria, o.c., p. 116-138
16. Geloof en samenleving vandaag - Verklaring van de bisschoppen van België, *Gezonden om te verkondigen*, Licap, 2003, p. 8 – 16

II. De objecties van de hedendaagse mens t.o.v. het christelijk geloof

1. Geloof, een louter psychologisch fenomeen? - Arts, Herwig, *Het ongeloof gewogen. Over onzekerheid en atheïsme*, Pelckmans, p. 81-91
2. Onze beperkte taal en de oneindige God - Arts, Herwig, o.c., p.105-125
3. Pluralisme en secularisatie - Arts, Herwig, o.c., p.65-69
4. De ene God en de vele godsdiensten - Arts, Herwig, o.c., p.127-134
5. Waarom is er iets en niet veeleer niets? - Priem, Kurt, *Cursus school voor geloof. Waarom is er iets en niet veeleer niets*, Grootseminarie Brugge, 2009 p. 1-9
6. Is het geloof dan zo onredelijk? - Priem Kurt; *Cursus school voor geloof, Is het geloof dan zo onredelijk?*, Grootseminarie Brugge, 2009, p.10-19

III. Wat is geloven?

1. Geloven binnen een sfeer van ongeloof - Arts, Herwig, *Het ongeloof gewogen. Over onzekerheid en atheïsme*, Pelckmans, p.165-181
2. *Ik geloof. Een eerste terreinverkenning* - Franco, Stefaan, Grootseminarie Brugge, Credoreeks, 2008, p. 1-26
3. Geloven is omgaan met God - Arts, Herwig, *Een kwestie van verlangen, Over spiritualiteit*, p.77-87
4. Geloof als taal Geloof als waardenbeleving - Mertens, Herman-Emiel, *Waarom je hart zich hecht*, Acco, 1984, p. 97-140
5. De eigenlijke Godservaring - Arts, Herwig, *Zie, ik ben met u. Over Godservaringen*, Davidsfonds, 2004, p.71-86

IV. Hoe kan men tot christelijk geloof komen?

1. De ontstaansgeschiedenis van mijn geloof - Arts, Herwig, *Een kwestie van verlangen, Over spiritualiteit*, p. 44-61
2. Hongeren en dorsten naar God - Arts, Herwig, *Wat is een geslaagd leven*, p.37-47
3. Waar zijt Gij te vinden? - Arts, Herwig, *Wat is een geslaagd leven*, Davidsfonds, p. 47-55
4. God, Bron van leven en geluk - Verklaring van de bisschoppen van België, *Gezonden om te verkondigen*, Licap, 2003, p. 17-35
5. Het wonder van een God die spreekt - Verklaring van de bisschoppen van België, *God ontmoeten in zijn Woord*, Licap, 2008, p.4-25
6. Voorwaarden om te geloven in Jezus Christus en Hem te ontmoeten in de Geest - Van Neste Fernand, *Geloven in Jezus Christus, hoe kom je ertoe, wat heb je eraan*, Kerk en Wereld, 2010, p.1-21
7. Wie was Jezus? - Arts, Herwig, *De lange reis naar binnen*, Davidsfonds, 1990, p.113-134
8. De levende Jezus ontmoeten en volgen - Arts, Herwig, *Zie, ik ben met U, Over Godservaringen*, Davidsfonds, 2004, p.153-167

9. De Christuservaring - Arts, Herwig, *Waarom geloven in God*, Davidsfonds, 1996, p.39-73 (Arts, Herwig)

V. Groeien in christelijk geloof

1. Het groeiproces van het christelijk geloof en de werking van de Geest hierbij - Van Neste, Fernand, *Geloven in Jezus Christus, hoe kom je ertoe, wat heb je eraan*, Kerk en Wereld, 2010, p.21-27 en p.30-32
2. Gods Liefdesplan voor de mensheid (Compendium SLK, p.13-33)
3. De Eucharistie: het diepste teken van Gods liefde voor alle mensen - Driessen, Iny, *De glimlach van God, over de eucharistie*, Halewijn, 2004, p.7-72
4. De Eucharistie - Vanhoutte Koen, School voor geloof, *De Eucharistie*, Grootseminarie Brugge, 2007, p.1-55
5. Het Woord in het christelijk geloof - Stockman, René, *Het Woord*, drukproef, BOC, 2010 p. 1-138
6. Dichtbij God - Binnendijk, Henk, *Dichtbij God*, Voorhoeve, 2008, p. 5-139
7. Waarom nog bidden? - Stockman, René, *Bij de Heer zijn*, Broeders van Liefde, 1997, p.7-34
8. Woorden van eeuwig leven - Van Neste, Fernand, *Overwegingen, woorden van eeuwig leven*, Vormingscentrum Guislain, 2008, p.11-179
9. De Schepping - Stockman, René, *Uit handen gegeven, Icoon van de Schepping*, Halewijn, 2000, p.8-46
10. Het leven de Moeder Gods - Stockman, René, *Maria in het licht, Icoon van het leven van de Moeder Gods*, Halewijn, 2003, p.9-39
11. De wondertekenen van Christus - Stockman, René, *Ik zeg U:sta op!, Icoon van de wondertekenen van Christus*, Halewijn, 2005, p.7-39
12. Onderscheiden waar het op aankomt in het christelijk geloof - Arts, Herwig, *Zie, ik ben met U, Over godservaringen*, Davidsfonds, 2004, p.135-149
13. Lectio divina - Stockman, René, *Brandde ons hart niet*, Davidsfonds, 2006, p.107-116 (Stockman, René)
14. De mens als beeld van God - Priem Kurt, School voor geloof, *De mens als beeld van God*, 2009, p.20-30
15. Tot leven gewekt door de Geest - Vanhoutte, Koen, School voor geloof, *Tot leven gewekt door de Geest*, Grootseminarie Brugge, 2009, p. p.1-36
16. God in beeld - Bonte Noël, School voor geloof, *God in beeld*, Grootseminarie Brugge, 2009

VI. Leven vanuit christelijk geloof leidt tot een engagement in de wereld vanuit een liefdevolle grondhouding

1. Naar een beschaving van liefde - *Compendium SLK*, p. 341-346
2. Een integraal en solidair humanisme - *Compendium SLK*, p. 1-9
3. De missie van de kerk en de sociale leer - *Compendium SLK*, p. 34-62
4. De menselijke persoon en de mensenrechten - *Compendium SLK*, p. 63-93
5. De sociale leer en et engagement van leken en gelovigen - *Compendium SLK*, p. 320-340
6. Onze betrokkenheid als christen op de wereld - Stockman, René, *Brandde ons hart niet*, Davidsfonds, 2006, p.61-72
7. Principes van de sociale leer van de kerk - *Compendium SLK*, p. 94-124)
8. De encycliek Deus Caritas Est - Stockman, René, *Deus Caritas Est*, Publications BOC, 2007, p.5-63
9. Over de liefdevolle en barmhartige grondhouding - Stockman, René, *Brandde ons hart niet*, Davidsfonds, 2006, p.79-102
10. De voorkeursoptie voor de armen - Stockman, René, *Vincentius achterna, onze voorkeursoptie voor de armen*, Halewijn, 2009, p.7-22
11. In het spoor van Jezus - Verklaring van de bisschoppen van België, *Gezonden om te dienen*, Licap, 2002, p.21-43
12. Grondhoudingen bij de verkondiging van het evangelie - Verklaring van de bisschoppen van België, *Gezonden om te verkondigen*, Licap, 2003, p. 46-53
13. Christen zijn temidden van de samenleving - Verklaring van de bisschoppen van België, *Kunt ge de tekenen van de tijd dan niet duiden*, Licap, 2007, p.3-55
14. De menselijke arbeid - *Compendium SLK*, p. 156-192

15. Het gezin, de levenskrachtige cel van de maatschappij - *Compendium SLK*, p. 127-154
16. Het economisch leven - *Compendium SLK*, 193-22
17. De politieke gemeenschap - *Compendium SLK*, 223-250
18. De internationale gemeenschap - *Compendium SLK*, 252-267
19. De bescherming van het milieu - *Compendium SLK*, 268-288
20. Het bevorderen van de vrede - *Compendium SLK*, 289-310
21. Christelijk geloof en de grote vragen van het leven - Grün, Anselm, *Klein handboek bij grote vragen*, Altiora, 2008, p. 7- 86
22. Cornu, I. en Burggraave Roger, *Al de vragen van ons leven*
23. Ontdek je vruchtbaarheid en gaven - Pacot, Simone, *Kom weer tot leven*, Carmelitana, 2004, p.218-248

VII. Leven en werken vanuit christelijk geloof en liefde leidt tot hoop

1. Hoe ver reikt de hoop die het evangelie ons brengt? - Van Neste Fernand, *Over hoop. Hoe ver reikt de hoop die het evangelie ons brengt?*, Kerk en Wereld en VCGuislain, p.39-91
2. Geloof als toekomst. - Mertens, Herman-Emiel, *Waarom je hart zich hecht*, Acco, 1984, p. 181-217
3. Verrijzenis en eeuwig leven. - Arts, Herwig, *Wat is een geslaagd leven*, Davidsfonds, 2006, p. 57-70
4. Verrijzenis als perspectief - Stockman, René, *Petrus Jozef Triest vandaag. Leven, spiritualiteit en inspiratiebron*, Halewijn, 2009, p.198-203
5. Tot we elkaar in de hemel terugzien - Grün, Anselm, *Tot we elkaar in de hemel terugzien*, Lannoo, 2000, p.4-46
6. Jezus Christus, gestorven en verrezen voor ons en omwille van ons heil - Franco Stefaan, School voor geloof, *Jezus Christus, gestorven en verrezen voor ons en omwille van ons heil*, Grootseminarie Brugge, 2009, p.2-54
7. Hopend op een nieuw en eeuwig leven in het komende Rijk - Hallein, Philippe, School voor geloof, *Hopend op een nieuw en eeuwig leven in het komende Rijk*, Grootseminarie Brugge, 2010, p. 1-34

VIII. Leven vanuit liefde bij Vincent de Paul en Petrus Jozef Triest

1. Vincentius a Paulo, een levensechte spiritualiteit - Stockman René, *Vincentius achterna, onze voorkeursoptie voor de armen*, Halewijn, 2009, p. 24-102
2. Het leven van Petrus Jozef Triest: georiënteerd op het geloof dat God liefde is - Stockman René, *Petrus Jozef Triest Vandaag. Leven, spiritualiteit en inspiratiebron*, Halewijn, 2009, p. 87-114
3. Petrus Jozef Triest: oproep tot concrete naastenliefde en een deugdrol - Stockman René, *Petrus Jozef Triest Vandaag. Leven, spiritualiteit en inspiratiebron*, Halewijn, 2009, p. 114-162
4. Moderne Vincentianen - Stockman René, *Vincentius achterna, onze voorkeursoptie voor de armen*, p. 103-175

IX. Leven en werken vanuit de spiritualiteit van de Broeders van Liefde vandaag

1. Stockman René, *Over een God die liefde is*, Halewijn, 2006, p.9-91
2. De spiritualiteit van Vader Triest: een spiritualiteit voor vandaag - Stockman, René, *Petrus Jozef Triest vandaag. Leven, spiritualiteit en inspiratiebron*, Halewijn, 2009, p. 163-223
3. Stockman, René, *De Broeders van Liefde en de sociale leer van de kerk*, BOC Publications, 2010, p.1-32
4. Commentaar op de leefregel van de Broeders van Liefde - (Devestel, Waldebert, *In Gods kracht geborgen*, Commentaar op de leefregel van de Broeders van Liefde, s.d., p. 5-46
5. Devestel, Waldebert, o.c., p. 68-86, p.95-101, p.134-155, p. 257-258, p. 263-265, p. 271-279, p. 346- 348, p. 352- 359, p.362-364
6. De identiteit van het religieuze leven als Broeder van Liefde - Stockman, René, *Mag ik je broeder noemen*, Halewijn, 2004, p. 71-139
7. Leiding geven vanuit de spiritualiteit van de Broeders van Liefde (DePauls Vincentian Leadership Project) (The Hay Project, DePaul University, Chicago)